

Staatsinrichting van Nederland

Gebruik bron 1.

- 1p 1 Hoe heet de politicus die deze brief heeft geschreven?

Gebruik nogmaals bron 1.

- 1p 2 In de bron wordt gesproken over een **wijziging** van de grondwet.
→ Noem één wijziging die in de Grondwet van 1848 is opgenomen.

Gebruik bron 2.

- 2p 3 De minister van Buitenlandse Zaken had de Tweede Kamer niet op de hoogte gebracht van het verdrag met Duitsland.
→ Noem de reden waarom de Tweede Kamer vond dat zij op de hoogte had moeten worden gebracht van het verdrag.
→ Geef ook aan van welk recht de Tweede Kamer gebruik maakte om haar ontevredenheid over de minister duidelijk te maken.

Doe het zo:

reden waarom de Tweede Kamer op de hoogte had moeten worden gebracht: ... (noem reden)

recht dat de Tweede Kamer gebruikte: ... (noem recht)

Gebruik bron 3.

- 1p 4 Welk begrip hoort bij de bron?
A algemeen kiesrecht
B censuskiesrecht
C districtenstelsel
D evenredige vertegenwoordiging

Gebruik bron 4.

- 2p 5 De tekenaar tekent een belangrijke politieke leider als ridder. De ridder wordt geholpen door een schildknaap. De ridder en de schildknaap horen bij twee **verschillende** confessionele stromingen. De schildknaap hoort bij de protestantse stroming.
→ Bij welke **andere** confessionele stroming hoort de ridder?
→ Hoe heet de politieke leider die als ridder wordt afgebeeld?

Gebruik nogmaals bron 4.

- 1p 6 Voor welk gemeenschappelijk doel vechten de ridder en zijn schildknaap?

Gebruik bron 5.

- 2p 7 De liberale partijen (Liberale Unie, VDB en de Vrije Liberalen) verloren veel zetels bij de verkiezingen van 1918. Een mogelijke oorzaak daarvan is de invoering van het algemeen kiesrecht in 1917.
→ Leg uit dat de invoering van het algemeen kiesrecht een oorzaak kan zijn van het zetelverlies van de liberalen.

Gebruik nogmaals bron 5.

- 1p 8 Eén van de veranderingen in de Grondwet van 1917 was de invoering van het algemeen kiesrecht. Door deze invoering van het algemeen kiesrecht kwamen er meer politieke partijen in de Tweede Kamer.
→ Noem **nóg** een verandering in de Grondwet van 1917 die ervoor zorgde dat er meer kleine partijen in de Tweede Kamer kwamen.

Gebruik bron 6.

- 2p 9 Vier instellingen in de Nederlandse staatsinrichting:
a Eerste Kamer
b kabinet
c Provinciale Staten
d Tweede Kamer
→ Geef per nummer in het schema aan welke instelling daarbij hoort.
Doe het zo:
1 = ... (vul letter in)
(enzovoort tot en met nummer 4)

- 2p 10 De volgende vier personen hebben een taak in de staatsinrichting van Nederland:
1 Eerste Kamerlid
2 officier van justitie
3 rechter
4 Tweede Kamerlid
→ Neem het onderstaande schema over en vul **alle** nummers op de juiste plaats in.

wetgevende macht	rechterlijke macht
...	...

- 1p 11 Een grondrecht:
Iedereen in Nederland die een advocaat nodig heeft, maar deze advocaat niet kan betalen, heeft recht op een bijdrage in de kosten.
Over welk grondrecht gaat het hier? Is dat een klassiek of een sociaal grondrecht?
Het gaat hier over het recht op
- A gelijke behandeling; dat is een klassiek grondrecht.
 - B gelijke behandeling; dat is een sociaal grondrecht.
 - C rechtsbijstand; dat is een klassiek grondrecht.
 - D rechtsbijstand; dat is een sociaal grondrecht.
- 1p 12 Welke klacht wordt in behandeling genomen door de Nationale ombudsman?
- A Een man is niet blij met de boom die in de tuin van de bureu staat. De boom is zo groot dat er bijna geen licht in zijn tuin komt. Hij dient een klacht in, omdat de bureu weigeren de boom te kappen.
 - B Een minderjarige hangt rond in een winkelcentrum. De politie vraagt om zijn legitimatie, maar de jongen weigert en verzet zich tegen zijn aanhouding. Daarbij gebruikt de politie geweld. De jongen dient een klacht in wegens gebruik van te veel geweld.
 - C Een toerist verbleef in een hotel. Volgens de toerist was het hotel van erg slechte kwaliteit en kwam het niet overeen met de reisvoorwaarden. De toerist heeft een klacht ingediend over de reisorganisatie waar hij zijn reis had geboekt wegens onjuiste informatie.
- 1p 13 Welke bewering over de Nederlandse rechtsstaat is juist?
- A Iedere burger in Nederland heeft het recht om een wetsvoorstel in te dienen.
 - B Iedereen kan de officier van justitie vragen om een onpartijdig oordeel te geven over het handelen van de overheid.
 - C Niet alleen de burger, maar ook de overheid moet zich aan wetten houden.
 - D Rechters mogen niet te veel macht krijgen en moeten verantwoording afleggen aan de minister van Justitie.

Gebruik bron 7.

- 2p 14 Zet de vijf afbeeldingen uit de bron in de juiste volgorde, van vroeger naar later.
Doe het zo:
Eerst ..., dan ..., daarna ..., vervolgens ... en ten slotte ... (vul nummers in).

Staatsinrichting van Nederland

bron 1

Een politicus schrijft aan zijn vrouw (12 april 1848):

Mijn lieve vrouw! Ik heb gisteravond het nieuwe ontwerp voor een wijziging van de grondwet opgesteld. Het ontwerp wordt nu gedrukt en morgen moet ik dat misschien nog aanpassen. Daarna zal ik het ontwerp aan de koning geven.

bron 2

Begroting afgewezen (1867):

In 1867 wilde koning Willem III een stuk grondgebied verkopen aan Frankrijk. Maar Duitsland was het hier niet mee eens en dreigde zelfs met oorlog. De kwestie werd opgelost met een verdrag. De Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken ondertekende het verdrag, maar bracht de Tweede Kamer hiervan niet op de hoogte. Toen het verdrag bekend werd, was de Tweede Kamer erg ontevreden. Een meerderheid van de Kamerleden had geen vertrouwen meer in de minister en zijn begroting werd afgekeurd.

bron 3

Percentage volwassen mannelijke kiezers in Nederland (1850-1880), vergeleken met alle mannelijke inwoners van 23 jaar en ouder:

jaar	percentage
1850	10,8
1860	10,7
1870	11,1
1880	12,1

bron 4

Deze prent verscheen rond 1900. Een ridder en zijn schildknaap vechten samen hun strijd voor een gemeenschappelijk doel:

Toelichting

De schildknaap hoort als politicus bij de protestantse stroming. Op zijn schild staat: 'School met den Bijbel'.

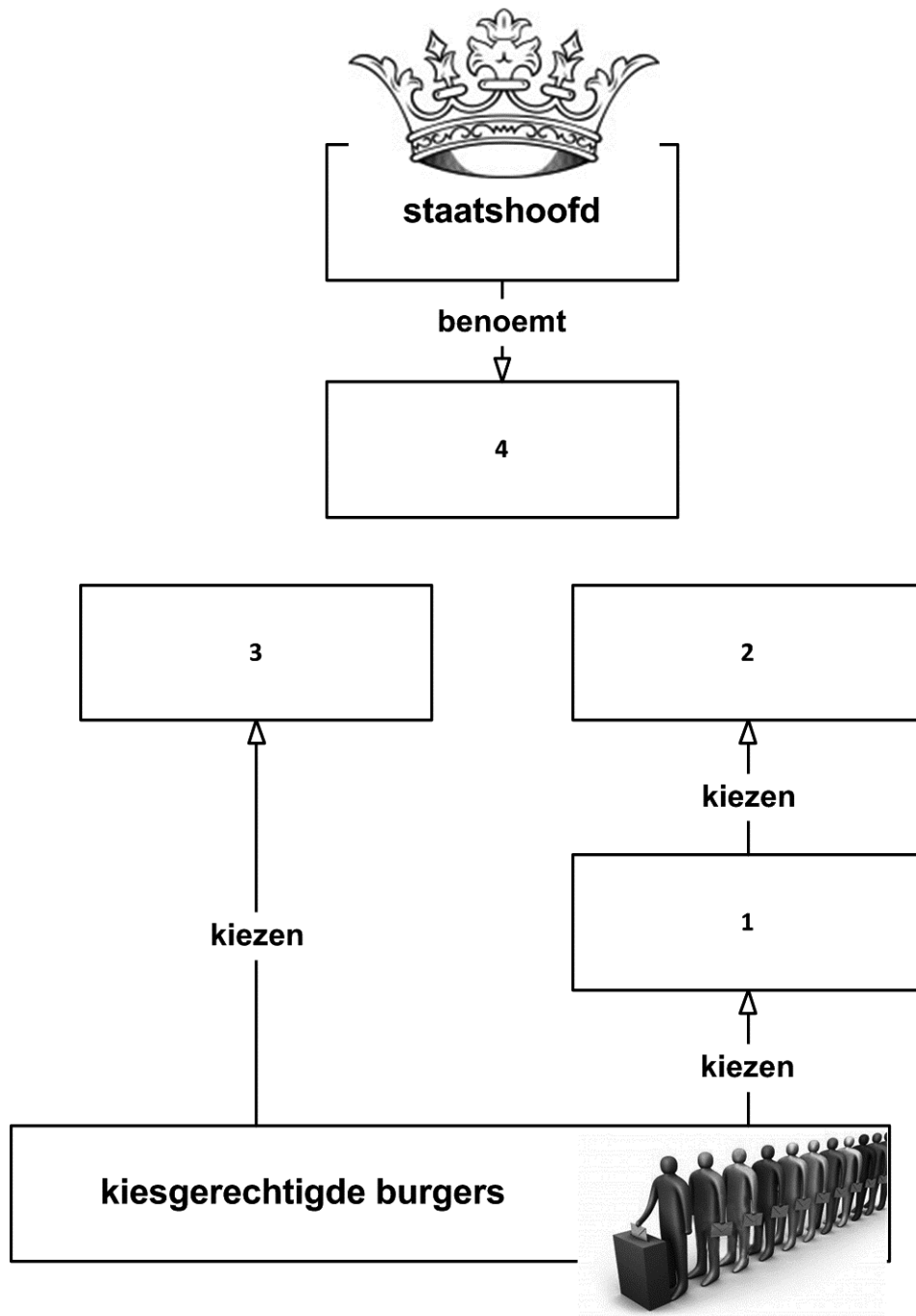
bron 5

De zetelverdeling in de Tweede Kamer na de verkiezingen in 1918:

partij	zetels	winst/verlies
RK	30	+5
SDAP	22	+7
ARP	13	+2
CHU	7	-3
Liberale Unie	6	-15
VDB	5	-3
Vrije Liberalen	4	-6
EB	3	+3
SDP	2	+2
PB	1	+1
Neutrale Partij	1	+1
Middenstandspartij	1	+1
CDP	1	+1
CSP	1	+1
BCS	1	+1
SP	1	+1
VDW	1	+1

bron 6

Schema van de werking van de tegenwoordige staatsinrichting in Nederland:

bron 7

Hieronder en op de volgende twee pagina's staan in totaal vijf afbeeldingen van voormalige Nederlandse staatshoofden.

afbeelding 1

Koningin Beatrix bezoekt een dag na haar inhuldiging de agenten die gewond raakten bij rellen:

afbeelding 2

Koningin Juliana tijdens de soevereiniteitsoverdracht van Indonesië:

afbeelding 3

Koningin Wilhelmina is weer terug in Nederland:

afbeelding 4

Koningin Beatrix leest haar eerste troonrede voor:

afbeelding 5

Koningin Juliana krijgt van Dolle Mina's een affiche aangeboden in verband met de viering van het Internationale Jaar van de Vrouw:

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.